

Луиза Мей Олкът

Малки
мъже

Превод от английски:
Росица Тодорова

Глава 1

НАТ

Извинете, господине, това „Пламфийлд“ ли е? – попита окъсаното момче мъжа, който отвори голямата порта, където го бе оставил омнибусът.

– Да. Кой те праща?

– Господин Лорънс. Нося писмо за госпожата.

– Добре, тичай тогава в къщата да ѝ го дадеш; госпожата ще се погрижи за теб, приятелче.

Мъжът говореше любезно и момчето пое напред, ободрено от думите му. През воала на лекия пролетен дъждец, който падаше върху покаралата трева и напъпилите дървета, Нат видя пред себе си голяма квадратна къща, която изглеждаше много гостоприемна със старомодната си веранда, широките стъпала и светлините зад многобройните прозорци. Нито завеси, нито капаци скриваха веселия блясък и поспирайки за миг, преди да потропа, Нат видя рояк малки сенки, танцуващи по стените, чу приятната глъчка на детски гласове и си помисли, че едва ли е възможно светлината, топлината и уютът вътре да са за едно бездомно „приятелче“ като него.

„Надявам се госпожата да се погрижи за мен“, помисли си Нат и почука плахо с голямото бронзово чукче във формата на ухилена глава на грифон.

Прислужница с розови бузи отвори вратата и му се усмихна, когато взе писмото, което той мълчаливо ѝ по-

даде. Жената явно не за първи път посрещаше непознати момчета, защото посочи един стол в коридора, кимна към него и каза:

– Седни тук, та водата да се отцеди малко на изтривалката, докато занеса това на госпожата.

Докато чакаше, Нат си намери занимание – не спря да се оглежда любопитно и много хареса видяното, както и това, че може да гледа незабелязан от тъмния си ъгъл в коридора.

Къщата гъмжеше от младежи, които се забавляваха в дъждовния следобед с всевъзможни лудории. Те щъкаха навсякъде през отворените врати се виждаха симпатични групи големи момчета, малки момчета и средно големи момчета, някои от които посвещаваха вечерта си на отмора, а други на веселие, да не кажем направо буйство. Двете големи помещения вдясно явно бяха класни стаи, защото навсякъде из тях имаше чинове, карти, черни дъски и книги. В откритата камина гореше огън и пред него няколко лениво изтегнаха се по гръб момчета обсъждаха новото игрище за крикет толкова оживено, та чак разритаха с крака във въздуха. Висок младеж се упражняваше да свири на флейта в един ъгъл, без изобщо да обръща внимание на глъчката около себе си. Двама-трима други скачаха по чиновете, като от време на време спираха за малко, колкото да си поемат дъх и да се посмеят на забавните скици на дребен шегобиец, който рисуваше карикатури на цялото домочадие на една от черните дъски.

В стаята отляво се виждаше дълга маса за хранене, приготвена за вечеря, отрупана с големи кани прясно мляко, изобилие от черен и бял хляб и спретнати купчини от лъскави меденки, толкова скъпи на момчешката

душа. Във въздуха се носеше аромат на препечен хляб, а към него се примесваше и ухание на печени ябълки, така изкусителни за изгладнелите мънички нослета и стомахчета.

За Нат обаче преддверието беше най-примамливото място, защото на горния етаж имаше буйна гоненица. Едната площадка беше окупирана от играчи на топчета, другата от играчи на дама, стълбището беше заето от малко момче, което четеше книга, и момиченце, което пееше приспивна песен на куклата си, две кученца и едно коте, а по перилата се спускаше непрекъснатата върволица от малки момчета, които се пързалиха шеметно и нехаеха, че може да нанесат непоправими щети на дрехите и крайниците си.

Погълнат от това удивителен надбягване, Нат дотолкова се увлече, че стъпка по стъпка напусна ъгъла си и когато едно буйно момче се спусна надолу толкова стремително, че не успя да спре, а се стовари от парапета на пода с трясък, от който не би оцеляла нито една глава освен такава, превърнала се почти в оръдейно гюле от единайсет години постоянно блъскане, той дотолкова се забрави, че се спусна към падналия ездач, очаквайки да го намери полумъртъв. Момчето обаче само примигна за секунда, после остана да лежи спокойно, загледано учудено в новото лице.

– Здравсти!

– Здравсти! – отвърна Нат, без да знае какво друго да каже: на него самия тази форма на отговор му се струваше достатъчно кратка и подходяща.

– Нов ли си? – попита проснатият на пода младеж, без да помръдва.

– Не знам още.

– Как се казваш?

– Нат Блейк.

– Аз съм Томи Бангс. Ела горе да пробваш, а? – и Томи се изправи на крака като човек, внезапно сетил се за правилата на гостоприемството.

– Май не бива, докато не разбере дали оставам, или не – отвърна Нат, усещайки как желанието му да остане нараства с всеки изминал миг.

– Ей, Деми, имаме си нов. Ела да се погрижиш за него – повика го Томас и се завърна към спортното си занимание със същия нестихващ ентузиазъм.

В отговор на вика му момчето, което четеше на стълбището, вдигна големите си кафяви очи и след като помълча смутено за миг, пхна книгата под мишница и слезе бавно, за да поздрави новодошлия, който веднага изпита симпатия към това стройно момче с приятно лице и мил поглед.

– Срещна ли се вече с леля Джо? – попита момчето, сякаш ставаше дума за някаква много важна церемония.

– Не съм се запознал с никого, освен с вас двамата; чакам – отвърна Нат.

– Чичо Лори ли те праща? – продължи Деми учтиво, но сериозно.

– Господин Лорънс ме изпрати.

– Това е чичо Лори; той винаги праща чудесни момчета.

Нат засия от забележката и от усмивката слабото му личице грейна цялото. Не знаеше какво повече да каже, затова двамата стояха един срещу друг в приятно мълчание, докато при тях не дойде момиченцето с кукла в ръцете. Много приличаше на Деми, само дето бе по-нисичко на ръст и имаше по-кръгло, розово лице и сини очи.

– Това е сестра ми Дейзи – обяви Деми, все едно представя рядко и безценно създание.

Децата си кимнаха, на лицето на момиченцето се появиха трапчинки от искрена радост и то рече с предразполагащ тон:

– Надявам се, че ще останеш. Тук си живеем чудесно, нали, Деми?

– Разбира се, нали затова леля Джо взе „Пламфийлд“.

– Наистина мястото изглежда много хубаво – отбеляза Нат, усещайки, че трябва да отвърне подобавашо на тези любезни млади хора.

– Най-хубавото място на земята, нали, Деми? – Дейзи очевидно смяташе брат си за висш авторитет по всички въпроси.

– Виж, аз лично смятам, че Гренландия с нейните айсбергите и тюлените е много по-интересна. Но харесвам и „Пламфийлд“, тук е много приятно място за живеене – отвърна Деми, който точно четеше книга за Гренландия.

Канеше се да предложи на Нат да разгледат заедно картинките и да му обясни какво изобразяват, когато прислужницата се върна и като кимна към вратата на гостната, каза:

– Всичко е наред, трябва да приключвате.

– Радвам се. А сега, хайде при леля Джо.

И Дейзи го хвана за ръка с толкова мило закрилническо изражение, че Нат мигом се почувства у дома си.

Деми пак потъна в любимата си книга, а сестра му отведе новодошлия в една от задните стаи, където един едър господин се боричкаше с две малки момченца на дивана, а една стройна дама довършваше писмото, което явно тъкмо бе препрочела.

– Ето го, лельо! – провикна се Дейзи.

– Значи това е новото ми момче? Радвам се да те видя, скъпи; надявам се, че ще бъдеш щастлив тук – каза господарката и го привлече към себе си, като приглади косата му назад с мила ръка и майчински поглед, което накара малкото самотно сърчице на Нат да се разтупти от обич към нея.

Изобщо не беше красива, но гледайки веселото ѝ лице, гласа и маниерите ѝ, всеки би разбрал, че не е забравила какво е да си дете, и тези неща, толкова трудни за описание, но ясно видими и усещани още от пръв поглед, я правеха сърдечен, приятен и дружелюбен човек и като цяло „веселячка“, както биха казали момчетата. Тя видя лекото потреперване на устните на Нат, докато галеше косата му, и умните ѝ очи се навлажниха, но само притисна мърлявата фигурка още по-силно до себе си и каза през смях:

– Аз съм мама Баер, онзи господин е татко Баер, а това са двамата Баер-младши. Хайде, момчета, елате да се запознаете с Нат.

Тримата борци от дивана веднага се подчиниха и едрият мъж с по едно дебеличко дете на всяко рамо дойде да поздрави новото момче. Роб и Теди само му се ухилиха, но господин Баер му подаде ръка и посочвайки нисък стол до огъня, каза сърдечно:

– Има място, готово за теб, сине мой; седни и веднага изсуши мокрите си крака.

– Мокри крака ли? Вярно, че са мокри! Божичко, бързо си събуй обувките, веднага ще ти донеса сухи дрехи! – възкликна госпожа Баер и се засуети толкова енергично, че Нат се намери в удобния малък стол със сухи чорапи и топли пантофи на краката, преди да е имал време да

гъкне, ако изобщо е искал да го направи. Вместо това той каза:

– Благодаря, госпожо – и го изрече с такава искрена благодарност, че очите на госпожа Баер отново се навлажниха и тя побърза да каже нещо весело, защото почувства голяма нежност – така ставаше винаги когато се трогнеше от нещо.

– Това са пантофите на Томи Бангс, но той все не се сеща да ги носи в къщата, затова ще бъде лишен от тях. Доста са ти големи, но това е за добро – тъкмо няма да можеш да избягаш от нас толкова бързо, както, ако ти бяха по мярка.

– Не искам да бягам, госпожо.

И Нат протегна мръсните си малки ръце към уютния пламък с дълбока въздишка на задоволство.

– Чудесно! А сега смятам да те затопля добре и да се опитам да те отърва от тази ужасна кашлица. Откога кашляш, миличък? – попита госпожа Баер, докато ровеше в голямата си кошница за парче подходящ мек плат.

– Цяла зима. Настинах и не мога да се оправя, не знам защо.

– Нищо чудно, след като е живял във влажна изба, без да има дори черга да покрие бедния си гръб! – обърна се тихо госпожа Баер към съпруга си, който гледеше момчето с вещи очи и веднага забеляза изпосталялото лице и трескавите устни, както и хрипливия глас и честите пристъпи на кашлица, разтърсващи прегърбените рамене под закърпеното палто.

– Робин, момчето ми, бъди добричък, тичай при Нани и ѝ кажи да ти даде бутилката със сиропа и мазилото за кашлица – каза господин Баер, след като размени бързи погледи с жена си.

Нат малко се притесни от тези приготовления, но забрави страховете си и се разсмя от сърце, когато госпожа Баер му прошепна с комично изражение:

– Гледай сега как моят мъничък мошеник Теди ще се разкашля. Сиропът, който ще ти дам, е с мед и много му се иска да получи малко.

По времето, когато бутилката пристигна, лицето на малкия Тед вече бе цялото почервеноло от усилията му да кашля, затова му разрешиха да оближе лъжицата, след като Нат мъжествено изпи дозата си и позволи да увият гърлото му с парчето мек плат.

Едва бяха приключили с тези първи стъпки на лечението му, когато голям звънец и тропот обявиха вечерята. Стеснителният Нат се разтрепери като лист при мисълта, че ще срещне толкова много непознати момчета, но госпожа Баер му протегна ръка, а Роб закрилнически му каза:

– Не се плаши, аз ще се грижа за теб.

Дванайсет момчета – по шест от двете страни – стояха зад столовете и подскачаха от нетърпение да започнат, а високият младеж, който беше свирил на флейта, се опитваше да обуздае възбудата им. Но въпреки това никой не седна, преди госпожа Баер да заеме мястото си зад чайника с Теди от лявата си страна и Нат от дясната.

– Това е нашето ново момче, Нат Блейк. След вечеря ще можете да се запознаете с него. Тихо, момчета, тихо.

Докато тя говореше, всички гледаха Нат; после започнаха да се настаняват по местата си, опитвайки се да поддържат някакъв ред, макар и без особен успех. Семейство Баер се бе постарало да научи момчетата да се държат подобаващо на масата и резултатът беше задоволителен, тъй като се придържаха към няколко прости,

но смислени правила, а момчетата, знаейки, че целта е да направят живота им безгрижен и щастлив, полагаха всички усилия да ги спазват. Но има моменти, когато гладните момчета не могат да бъдат усмирени, ако не проявиш истинска строгост, и съботната вечер след половин ден, посветен единствено на игри, беше един от тях.

– Скъпите малки душици, нека им дадем един ден, в който да могат да крещят! Нека да вдигат врява и да се забавляват от душа. Един празник не е никакъв празник без свобода и веселие – нека веднъж в седмицата лудуват до насита – обичаше да казва госпожа Баер, когато разни превзети хора се чудеха защо пързаянето по парпетите, боевете с възглавници и всякакви други весели игри са позволени под някога достолепния покрив на „Пламфийлд“.

Вярно е, че от време на време май наистина имаше реална опасност гореспоменатият покрив да излети във въздуха, но все пак това никога не стана, тъй като беше достатъчна само една дума на татко Баер, за да се внесе успокоение, а и момчетата бяха научили, че със свободата не бива да се злоупотребява. Така че, независимо от многото мрачни прогнози, училището процъфтяваше, а високата нравственост и добрите маниери бяха усвоявани, без учениците да усетят как точно се постигаше това.

Нат се чувстваше много добре, скрит зад високите кани, с Томи Бангс до себе си, както и госпожа Баер, която бързаше да пълни чинията и чашата му веднага щом той ги ометеше.

– Кое е онова момче до момичето в другия край на масата? – прошепна Нат към малкия си съсед, възползвайки се от избухналия смях за прикритие.

– Демиджон. Господин Баер му е чичо.

– Ама че странно име!

– Истинското му име е Джон, но му викат Демиджон, тоест Полуджон, защото баща му също е Джон. Това е шега, разбираш ли? – обясни му любезно Томи.

Нат не я разбра, но възпитано се усмихна и попита любопитно:

– Май е много приятно момче, а?

– Така си е, знае много и непрекъснато чете.

– А кой е онзи дебелият до него?

– О, това е Лакомника Коул. Името му е Джордж, но му викаме Лакомника, защото се тъпче много. Дребосъкът до господин Баер е синът му Роб, а до него е големият Франц, племенникът му. Понякога ни преподава, но предимно се грижи за нас.

– Свири на флейта, нали? – попита Нат, когато Томи млъкна за миг, тъй като нещо бе набутал цяла печена ябълка в устата си и не беше в състояние да отрони и звук.

Томи кимна и отговори много по-бързо, отколкото човек би очаквал при дадените обстоятелства:

– Аха, и още как. Понякога танцуваме или играем гимнастика, докато ни свири. Аз лично харесвам повече барабаните и смятам да се науча да свиря колкото се може по-скоро.

– Аз най-много харесвам цигулката и мога да свиря – отпусна се Нат, почувствал се по-уверен в тази близка до душата му тема.

– Наистина ли? – ококори любопитно очи срещу него Томи над ръба на чашата си. – Господин Баер има една стара цигулка и сигурно ще ти позволи да свириш на нея, ако искаш.